

رویکرد مناسب دولت برای اخذ مالیات واقعی از اصناف

کارت به کارت‌های کلان رصد می‌شوند

سازمان امور مالیاتی اخیراً با انتشار گزارشی به آخرین وضعیت مالیات‌دهی صنوف مختلف پرداخته که براساس آن مالیات نیمی از اصناف صفر است. البته به غیر از اصناف -که زمانی اعلام می‌شد حدود یک‌سوم اشتغال کشور به واسطه آن‌ها ایجاد می‌شود- در بخش‌های دیگر نیز فرار مالیاتی

گزارش

امیرحسین لواسانی

روزنامه نگار

گزارش منتشر شده از سوی سازمان امور مالیاتی و اطلاعات مرتبط با سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که چیزی حدود ۲۰ درصد از اصناف مالیات صفر تا پنج میلیون تومانی و حدود ۱۰ درصد از اصناف مالیات بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومانی می‌پردازند. همچنین بالغ بر ۴۰۵ درصد از اصناف مالیاتی حدود ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومان و چهاردرصد مالیات بین ۱۵ تا ۲۰ میلیون تومانی پرداخت می‌کنند.

دی ماه سال گذشته رئیس سازمان امور مالیاتی کشور مالیات پرداختی حدود ۵۰ درصد مشاغل را معادل صفر دانست و گفت: «به‌طور میانگین مالیات اخذ شده از دفاتر اسناد رسمی حدود ۱۴۰۵ میلیون تومان، رستوران‌ها ۹ میلیون تومان، طلا و جواهرفروشان ۹۰۹ میلیون تومان، وکلا ۸ میلیون تومان، هنرمندان ۶ میلیون تومان، مشاوران املاک ۱۰ میلیون تومان و لوازم خانگی ۵۰۹ میلیون تومان است که گویای عدم فشار بر مؤدیان و اصناف خرد و حرکت به سمت مالیات‌ستانی عادلانه است.»

رئیس سازمان مالیاتی با اشاره به اینکه این ارقام نشان‌دهنده نبودن فشار نظام مالیاتی بر گرده مشاغل و اصناف است، ادامه داد: «این در حالی است که یک کارمند با حدود ۲۲ تا ۲۳ میلیون تومان حقوق در ماه، به‌طور سالانه تا حدود ۲۰ میلیون تومان مالیات پرداخت می‌کند.»

آمار منتشر شده در سال گذشته بیان می‌کند که از حدود ۸۵۰ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی کشور حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان مالیات به اصناف و مشاغل تعلق می‌گیرد. این در حالی است که بیش از ۳۰ درصد تولید ناخالص داخلی کشور در بخش اصناف به وقوع می‌پیوندد.

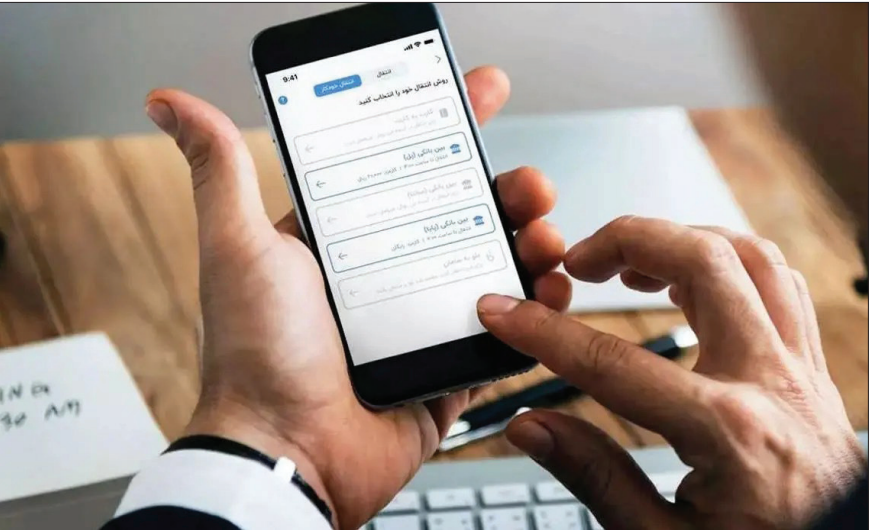
براساس گزارش‌های موجود، ۶۰۸ درصد از اصناف کشور در سال ۱۴۰۲ حتی یک ریال هم مالیات نداده‌اند و ۱۴ و ۱۹ درصد آن‌ها حداکثر ۵ میلیون تومان مالیات در سال گذشته پرداخت کرده‌اند.

گفت‌وگو

افزایش قیمت طلا در بازار جهانی طی ماه‌های گذشته باعث شده قیمت این فلز گرانبها از قبل بالاتر برود. این امر کنترل بازار را با دست‌اندازهایی مواجه می‌کند. از سویی دولت و تالار معاملات طلای مرکز مبادله، با برگزاری چندین دوره حراج شمش طلا در مجموع بیش از ۴۰۵ تن شمش طلا عرضه کردند. در واقع شیوه مذکور به عنوان راهکاری برای کنترل قیمت طلا توسط سیاست‌گذاران پولی کشور برگزیده شده است. در این حراج‌ها قیمت طلا حدوداً پنج درصد پایین‌تر از قیمت

● در ماه‌های گذشته اصناف مرتبط با طلا و جواهر مطالبات متعددی داشتند و جلسات مختلفی با مسئولان اقتصادی برگزار کردند. کمی درباره این موضوع توضیح دهید؟
ماجرای این قرار است که طی ماه‌های گذشته اعلام شد تمام معاملات مرتبط با طلا باید در دو سامانه صنعت، معدن و تجارت و سامانه مؤدیان مالیاتی و در کنار آن موجودی واحدهای صنفی ثبت شود. این مورد با نارضایتی صاحبان کسب و کارها همراه شد؛ زیرا شرایط اعلامی قابلیت اجرایی ندارد و مشکلاتی را برای تولیدکننده، فروشنده و مصرف‌کننده به همراه می‌آورد. قوانین و تبصره‌های جدید اعلامی در برخی موارد کسبه را به یاد قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌اندازد. این قانون در زمان ابلاغ مشکلاتی داشت که نیاز بود در این زمینه تعاملاتی ایجاد شود. در رابطه با قانون فوق جلساتی برگزار شد و طی آن برخی موارد همچون عدم ثبت موجودی و عدم دریافت کد ملی خریدار نهایی که عموماً بانوان هستند، از سوی تصمیم‌گیران پذیرفته و قول‌هایی برای رفع دغدغه و مشکلات حاکم به‌صورت ضمنی داده شد. خوشبختانه در حال حاضر تصمیم‌گیران و مسئولان امر گوش شنوا دارند و ایرادات مطرح شده از سوی فعالان صنفی و نمایندگان اصناف را پذیرا هستند. برخی واحدهای صنفی با اعلام قوانین مالیاتی از ادامه فعالیت دست کشیدند. برگزاری جلسات با مسئولان امر یک‌سری از مشکلات را حل کرد و باعث شد فعالان صنفی به کسب و کار خود بازگردند.

● در زمینه دریافت کد ملی از خریداران واحدهای صنفی گاه مردم دغدغه‌هایی داشتند. دلیل این نگرانی‌ها چه بود؟
طبق اعلام مسئولان باید خرید و فروش طلا در سامانه ثبت می‌شد تا فرایند تهیه، ذوب، ساخت و فروش به‌طور کامل رصد

جرای سهم اندک اصناف از مالیات پرداختی

هرسال در ماه‌های اردیبهشت و خرداد هم‌زمان با موعد مالیات‌ستانی، بحث فرار مالیاتی برخی صنوف و میزان غیرقابل قبول مالیات برای برخی اصناف در جامعه داغ می‌شود. در این میان گروهی معتقدند برخی کسب و کارها فرار مالیاتی دارند. در کنار آن برخی مشاغل همچون خرده‌فروشان و سوپرمارکت‌ها بر این عقیده‌اند که سازمان امور مالیاتی دو بار مالیات دریافت می‌کند؛ چرا که یک‌بار مالیات بر محل کسب محاسبه می‌شود و یک‌بار هم از دستگاه کارخوان آن‌ها مالیات می‌گیرند.

شاید بتوان گفت این اتفاق از آن جهت رخ می‌دهد که به اعتقاد سازمان امور مالیاتی کسبه در خوداظهاری، واقعیت را بیان نمی‌کنند. البته میزان ورودی و خروجی حساب کسبه کاملاً مشخص است و حتی شاید بتوان به گردش حساب دستگاه‌های کارخوان برخی واحدهای صنفی استناد کرد.

اما چگونه می‌توان به گردش حساب دستگاه‌های کارخوان برخی واحدهای صنفی استناد کرد؟ عده‌ای از سودجویان با وجود بهره‌مندی از چند دستگاه کارخوان، از آن‌ها استفاده نمی‌کنند و مشتریان را وادار به پرداخت

پول نقد یا انجام کارت به کارت می‌کنند. تعدادی از واحدها حتی پا را فراتر گذاشته و با تکیه بر فناوری، دستگاه‌های کارخوان متداول فروشگاه‌های را با دستگاه‌های کارخوان کارت به کارت، تعویض کرده‌اند. در این حالت زمانی که مشتری در دستگاه کارخوان، کارت می‌کشد عمل کارت به کارت به حساب صاحب دستگاه انجام می‌شود و در سیستم بانکی عملیات مربوطه برای صاحب دستگاه و کارمزدی متناسب با مبلغ خرید برای مشتری ثبت می‌شود.

در این زمینه بانک مرکزی و شاپرک (شبکه الکترونیکی پرداخت کارت) برنامه‌های نظارتی و رصد خاصی را طراحی کرده‌اند. به این ترتیب حساب‌هایی که تعداد کارت به کارت آن‌ها بیش از حد متعارف باشد بررسی می‌شود و در گام نخست از صاحب حساب توضیحات دریافت می‌شود.

در سال‌های اخیر قوانین بانک مرکزی و اقدامات بانک‌ها

سمت‌وسویی پیدا کرده که مردم کمتر از کارت به کارت

استفاده کنند و در خریدهای اینترنتی و حضوری خود به

انجام تراکنش خرید بپردازند. این موضوع را می‌توان در

تدوین کارمزد کارت به کارت و حتی خدمات بازگشت نقدی

بانک‌ها جست‌وجو کرد.

رئیس سابق اتحادیه طلا و جواهر تهران مطرح کرد

اطلاع‌رسانی در خصوص بخش نامه‌ها و قوانین به فعالیت بازار کمک می‌کند

طلا در بازار آزاد در نظر گرفته می‌شود. با این وجود شایعات بازار طلا طی ماه‌های گذشته، نوعی دغدغه برای خریداران بازار ایجاد کرده است. اخبار نادرست منتشر شده برای خریداران برداشت اشتباهی را به وجود آورده مبنی بر این که خریدار باید به ازای خرید طلا ۲۵ درصد مالیات پرداخت کند. در این زمینه و درباره مجموع شرایط حال حاضر بازار طلا با ابراهیم محمودلی، رئیس سابق اتحادیه طلا و جواهر تهران به گفت‌وگو پرداختیم که در ادامه می‌خوانید.

از مشکلات پدید نمی‌آید. در زمان نبود کارخوان مشتری باید کارت به کارت انجام دهد یا کارت را در واحد صنفی دیگری بکشد که این موارد، احتمال ایجاد مشکلات و نارضایتی‌ها را تقویت می‌کند.

● آیا بازار نقره و دیگر صنوف هم همچون فعالان بازار طلا با این مشکلات مواجه است؟

بازار طلا را نمی‌توان با دیگر بازارها حتی بازار نقره مقایسه کرد. به این دلیل که یک کیلو طلا در حال حاضر رقمی در حدود ۳۸ میلیارد تومان قیمت دارد، با این حال سود این معامله و حتی تولید مصنوعات طلا از این مقدار آنچنان زیاد نیست. ارقام ثبت شده در معاملات طلا در هر بخش همچون تولید، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی شاید بسیار زیاد باشد، اما سود هر واحد صنفی و نفعاتی که در این واحدها مشغول به کار هستند با توجه به هزینه‌های جاری چشمگیر نیست.

● آیا مشکلاتی که در بازار طلا ایجاد می‌شود تنها در حوزه خرده‌فروشی است یا تولیدکنندگان و فروشندگان نیز با این مورد هم‌نظر هستند؟

زمانی که خرید و فروش طلا با مشکل همراه شود، تولیدکننده اولین و بیشترین آسیب را می‌بیند. طبق بررسی‌ها، با تعطیلی برخی واحدهای صنفی و کاهش فروش در چندوقت اخیر، میزان تولید دوماه ابتدایی سال جاری نسبت به ماه‌های انتهایی سال گذشته کاهش ۴۰ درصدی داشته است. این موضوع عاملی شده تا بسیاری از واحدهای تولیدی کارگران و همکاران خود را تعدیل کنند. با توجه به ثبات بازار و قیمت طلا در کنار وجود مسئولان و تصمیم‌گیران شنوا امید است شرایط کسب و کار و فعالیت صنفی رونق بگیرد.

فرار مالیاتی برخی پزشکان

آثار فرار مالیاتی برای مشتریان و دریافت‌کنندگان خدمات به اینجا ختم نمی‌شود. در حوزه پزشکی و درمانی برخی پزشکان دستگاه کارخوان خود را جمع‌آوری کرده‌اند. با این کار عملاً سند معتبری برای پرداخت‌کننده هزینه وجود ندارد و همین مسئله او را برای دریافت هزینه درمانی از شرکت‌های بیمه‌ای با مشکلاتی روبه‌رو می‌کند. تمام این مسائل در شرایطی بیان می‌شود که اقشار متوسط جامعه و قشر کم‌درآمد کارمند و کارگر قبل از واریز حقوق ماهانه خود، مالیات را پرداخت کرده‌اند و در زمان خرید کالاهای مختلف با همان حقوقی که مالیات از آن کسر شده، مالیات دیگری می‌دهند. این رفتار دو یا چندگانه در دریافت مالیات آثار مثبتی در جامعه به همراه ندارد.

مالیات بر خانه‌های خالی

همان‌طور که گفته شد نظام بانکی برای جلوگیری از فرار مالیاتی، شفافیت مالی و جلوگیری از پولشویی برنامه‌های متنوعی در نظر گرفته است. از این موارد می‌توان به طرح دریافت مالیات از خانه‌های خالی و مالیات بر خودروهای لوکس اشاره کرد که با توجه به آمار و اطلاعات منتشر شده صاحبان خانه‌های خالی نیز به شیوه‌های مختلف از بار پرداخت مالیات شانه خالی کرده‌اند.

البته اجرای این قانون در درآمد دولت و کاهش قیمت مسکن تأثیرگذار خواهد بود. علی‌زدیان، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس یازدهم در رابطه با فرار مالیاتی و اجرای قوانین مالیاتی گفت: «در سال ۱۴۰۱ بحث اصلاح قانون مالیاتی در مجلس مورد بررسی قرار گرفت و قانون مالیات بر خانه‌های خالی، خودرو و خانه‌های لوکس تصویب شد.» او در ادامه بیان کرد: «با این وجود بررسی‌ها نشان می‌دهد که قانون مالیات بر خانه‌های خالی فقط ۲۰ درصد و قانون مالیاتی دیگر در حدود ۱۰ درصد اجرایی شده است.» در نهایت می‌توان گفت در حوزه مالیات‌پردازی در بخش‌های مختلف شاهد گریزهای مالیاتی هستیم. این موضوع برای کشور تبعات منفی به همراه دارد. بر همین اساس در سال‌های گذشته بحث شناسایی افراد خاطی و مقابله با فرار مالیاتی بیش از قبل مورد توجه قرار گرفته و برای مبارزه با آن تلاش شده است.

یادداشت

↓

مزایای حراج شمش طلا

محمد کشتی‌آرای

فصل و کارشناس بازار طلا و سکه

از روزهای انتهایی دی‌ماه سال گذشته که اولین حراج حضوری شمش طلا در مرکز مبادله ارز و طلای ایران انجام شد، بیش از ۱۳۰ روز می‌گذرد. در این مدت بیش از ۳۰ حراج بر مبنای کشف قیمت از فرایند عرضه و تقاضا برگزار شده است. فرایندی که تا به امروز شمش‌های طلای یک کیلوویی به خود دیده است. افرادی می‌توانند در این فرایند شرکت کنند که واردکننده، تولیدکننده شناسنامه‌دار، صادرکننده و تسویه‌کننده ارزی باشند. آن‌ها برای شرکت در این حراج باید وجه‌الضمان را به ازای هر قطعه شمش طلا به ارزش ۳۵۰ میلیون تومان واریز کنند.

طی این حراج‌ها که به‌طور متناوب برگزار شده، ۴۶۰۵ کیلوگرم شمش طلا با عیار ۹۹۵ در هزار مورد معامله قرار گرفته که در آخرین حراج میانگین قیمت اعلامی برای مجموع ۵۴ کیلوگرم شمش طلای عرضه شده ۴ میلیارد و ۵۱۸ میلیون تومان به ازای هر شمش طلای استاندارد بوده است.

به هر روی این اقدام تأثیر مثبت خود را بر بازار گذاشته و ثبات بر بازار حاکم شده است. در کنار ثبات قیمت در بازار، میزان حباب موجود در محصولات بازار طلا و سکه کشور کاهش یافته است. این موضوع در حالی رخ داده که حرکت بازار طلا و سکه ایران به سمت همسانی با بازارهای جهانی بوده؛ بازاری که در آن اونس جهانی طلا قیمتی در حدود ۲۳۵۹ تا ۲۳۵۹ دلار را تجربه کرده است.

شاید یکی از نکات قابل توجه در برگزاری حراج شمش طلا، قانون‌گذاری و تعیین شرایط خاص برای ورود به حراج است. این مهم عاملی شده تا با ممنوعیت ورود سوداگران و دلان، فعالان واقعی این بازار برای دادوستد، معامله‌منطقی و سرعت بخشیدن به کسب و کار طلا همچون تولید مصنوعات و فروش طلا یا به این حراج‌ها بگذارند.

در کنار قوانین اعلامی برای ورود به حراج شمش طلا در اتاق مبادله ارز و طلا، باید به این قانون نیز اشاره شود که متقاضیان خرید طلا امکان خرید حداقل یک و نهایتاً پنج قطعه شمش طلای یک کیلوگرمی را در حالت حراج خرد و دست‌کم یک و حداکثر چهار بسته شمش طلای استاندارد را در حالت حراج عمده دارند که در حراج عمده هر بسته شامل پنج قطعه شمش طلاست.

قبل از پرداختن به دیگر آثار مثبت حراج شمش طلا، باید گفت که در سال‌های اخیر تولیدکنندگان خرد و حتی متوسط برای ساخت طلای جدید و به‌روز عموماً از طلای دست‌دوم و ذوب‌شده استفاده می‌کردند. این موضوع روند تولید را طولانی و کیفیت مصنوعات طلا را دستخوش تغییر می‌کرد؛ زیرا در فرایند رسیدن به طلای ذوب و احیا شده برای تولید طلا باید در مرحله تصفیه با دقت انجام می‌شد که این مرحله زمان و هزینه تولید مصنوعات طلا را افزایش می‌داد.

حال با ورود شمش‌های استاندارد و با کیفیت در وزن مشخص یک کیلوگرم، تولیدکنندگان با خیال راحت و با فراغ بال به تولید مصنوعات طلای با کیفیت و استاندارد می‌پردازند. البته ناگفته نماند که این امر در خرید طلا از سوی مشتریان نهایی تأثیرگذار خواهد بود، چون مشتریان با اطمینان خاطر بیشتری نسبت به کیفیت محصولات، خرید خود را انجام می‌دهند.

